

**AUŠVICO
PASAKOTOJA**

SIOBHAN CURHAM

AUŠVICO PASAKOTOJA

Iš anglų kalbos vertė
Birutė Bersėnienė

Sofoklis

VILNIUS, 2026

Versta iš:
Siobhan Curham,
The Storyteller of Auschwitz,
London: Bookouture, 2023

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama ši kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

ISBN 978-609-444-640-5

Copyright © Siobhan Curham, 2023
© Birutė Bersėnienė, vertimas į
lietuvių kalbą, 2026
© Audrius Arlauskas, dizainas, 2026
© Leidykla „Sofoklis“, 2026

*Koncentracijos stovykloje būtinai reikalingas poetas, kuris net ir
ten viską patiria, kaip tik dainius ir sugeba, ir apdainuoja kitiems...
Aš pasirinkau tapti mąstančia šių barakų širdimi.*

ETTY HILLESUM

PROLOGAS

Tikrai įsimintinas pasakojimas pabaigoje parklupdo herojų. Kadangi esu profesionali pasakotoja, puikiai tai suprantu – taip *pati pasielgiau* visuose savo romanuose. Ir tuomet herojus atranda galios, kurios net nežinojo turįs ir kuri suteikia jam jėgų iš naujo, jau paskutinį kartą, pakilti, kad nužudytų mitinį slibiną. Susirietusi ant gultų net paties Dievo užmirštoje vietoje, kur baigiasi traukinio bėgiai, kur nebelikę nė krislelio žmogiškumo, girdėdama lauke išrėkiamus žodžius, kurių netrukus imsiu nekęsti – „*Raus! Schnell!*“ – supratau, kad ir aš priėjau tokį tašką savo gyvenime. Mane buvo parklupdę šokiruojantys pastarųjų dienų įvykiai, kurių žiaurumas smogė į neišmatuojamą mano gilumą, – nebeturėjau nė menkiausio noro pakilti iš naujo. Man norėjosi tik tįsoti nesijudinant, kol tai, kas dar buvo likę iš oda aptrauktų mano kaulų, pavirs į dulkes, išbyrės pro gultų plyšius ir pasiskleis ant žemės. Ten man nebuvo likę nieko, visiškai *nieko*. Nemačiau priežasties ieškoti savo užslėptos galios, kurios ir nežinojau turinti. Ir vis dėlto...

Šitaip jau ketinančią pasiduoti mane netikėtai pasiekė kadaise ištarti Tomašo žodžiai: „Kai visa tai pasibaigs, tu galėsi papasakoti pasauliui, ką jie su mumis padarė. Galėsi parašyti knygą.“ Kai karo pradžioje jis man taip sakė, neturėjau nė mažiausio supra-

timo, kokią prasmę jo žodžiai įgis vėliau, – ką jie su mumis padarys, ką jie padarys mano mylimiems žmonėms. Ir dabar viduje kažkas suruseno. Įsiplieskė pykčio kibirkštis dėl visos tos neteisybės. Kodėl jie turėtų išvengti atpildo?

Kažkur toluomoje išgirdau verkiant vaiką, ir tą pačią akimirką atmintis sugrąžino mane į tą baisią dieną, kai mano pasaulis sugriuvo, kai staiga buvau parklupdyta. Ir kodėl turėtų mano pasakojimas čia pasibaigti? Vokiečiai ir taip jau buvo be laiko nutraukę nesuskaičiuojamą daugybę kitų istorijų. Į galvą atėjo ir tokia mintis: ar tikrai žmogus miršta, jei jo pasakojimas dar gyvuoja? Nors nebelieka kūno, dvasia juk apsigyvena kitų žmonių prisiminimuose. O žodžiu atgaivinami šie atgyja kartu su siela.

Jaučiau, kaip duobutėje po krūtine vis labiau tvirtėja mano pasiryžimas. Jeigu išgyvenau ir galiu papasakoti, kas nutiko, aš ne tik pranešiu pasauliui, ką tie pabaisos mums padarė, bet savo pasakojimu atgaivinsiu mano mylėtus žmones. Visa jų išmintis, jų sudėtingi gyvenimai, aistros ir meilė atgis. Nužvelgiau savo gležną kūną, išsišovusius kaulus ir popieriaus plonumo odą, visą sukandžiotą blusų. Ir akimirksniai mano protą nušvietė visiškas aiškumas, jog mano istorija neturi čia pasibaigti. Privalau išlikti. Turiu papasakoti istorijas tų, kurių nebėra, – kad jie gyventų toliau. Turiu pasidalinti neįkainojamomis dovanomis, kurias iš jų esu gavusi, kad ir kiti jas patirtų. Susiraukusi iš skausmo, kuris geliančiai spaudė klubą, palengva atsisėdau.